

DZIENNIK

ZARZĄDU

Redakcja i administracja
ul. Pomorska 18.

Administracja czynna od godz. 9—12 wp.
Redakcja od godz. 2—3 po południu.

Prenumerata: Kwartalnie . Mk. 1000.—
Miesięcznie . " 300.—

M. ŁODZI

Ogłoszenie: Wiersz nonparelowy (cztery szpalty na stronie) Mk. 75.—Przed tekstem Mk. 200.— za wiersz (dwie szpalty na stronie). Drobne 25 marek za wyrz. Najmniejsze ogłoszenie mk. 250.—

Cena egzemplarza 75 Marek

Nr 40. (158.)

Łódź, wtorek 26 września 1922 r.

Rok IV.

Organizacyjne zebranie Spółki Akcyjnej dla Budowy i Eksploatacji Kolei Elektrycznej Łódź - Rokiciny - Tomaszów.

W dniu 14-go b. m. w Magistracie odbyło się zebranie w sprawie spółki akcyjnej dla budowy i eksploatacji kolei elektrycznej Łódź—Rokiciny—Tomaszów przy udziale przedstawicieli Tow. „Siła i Światło”, II Stowarzyszenia właścicieli nieruchomości, Stow. właścicieli nieruchomości, Banku handlowego, Magistratu i t. d.

Całkowity projekt wstępny w sprawie kolei Łódź—Rokiciny—Tomaszów został już wykonany przez Magistrat i złożony do Ministerstwa Kolei Żelaznych dla uzyskania koncesji, która została uzależniona od planu sfinansowania przedsięwzięcia.

Sprawa ta rozwiązana będzie przez utworzenie prywatnej spółki akcyjnej, do której Magistrat zamierza przystąpić, jako jeden z członków założycieli. Początkowy kapitał spółki określony zostaje na 300 milionów marek polskich i może być powiększany przez wypuszczanie nowych akcji, względnie obligacyj. Spółka winna wejść w porozumienie z bankami, któreby przyjęły udział w jej finansowaniu.

Z powodu dewaluacji marki rzeczywista wartość marki jest większa, niż obecny jej kurs i dlatego wszelkie inwestycje się opłacają. Pomińmy zupełnie pewnego, wysokiego oprocentowania, wyłożonego na budowę kapitału (oprocentowanie kapitału może osiągnąć 50 i więcej procent) przy dzisiejszem, ogólnem położeniu Europy, a w szczególności naszego kraju, dosyć trudno byłoby znaleźć kapitały dla inwestycji przedsiębiorstwa, z których zysk obliczony jest dopiero po dłuższym okresie czasu (2, 3 lata).

Przy zestawieniu kosztorysu budowy kolei skonstatowano, że podczas gdy koszt szyn dosięgnął prawie cent przedwojennych, licząc na walutę złotą (2 tysiące do 2300 marek polskich za jeden rubel złoty), to urządzenia elektryczne kalkulowały się 900 do 1000 marek polskich, wagony 1800 do 1800 marek, podkłady 667 marek polskich a robocizna 500 do 1000 marek za jeden rubel złoty.

Jeżeli przyjmiemy walutę złotą, przedstawiającą względnie stałą wartość, jako współmiernik kosztów budowy, to widzimy, że właśnie w

obecnej chwili należy prowadzić budowę, gdyż koszt jej będzie najmniejszy.

Kapitał krajowy, przy niskim kursie marki naszej, jest liczbowo wielki (4 miljardy), a kapitały zagraniczne nie będą się angażowały dopóki rzecz cała nie przybierze realnych kształtów t. j. dopóki choć w początkach nie będzie rozpoczęta budowa kolei.

Prezydent Magistratu nawiązało w ubiegłym miesiącu pertraktacje z przedstawicielami kapitałów gdańskich (firma B-ci Leszczyńskich) i są wdoki, że wkrótce będzie mogło dojść do ostatecznego porozumienia.

Mając powyższe na uwadze, Magistrat m. Łodzi zwrócił się do przemysłowców łódzkich, tomaszowskich, mieszkańców Łodzi, właścicieli nieruchomości i lokatorów, oraz całej okolicznej ludności zamieszkałej w strefie wpływów kolei, ażeby przez kupno akcji przyczynili się do zorganizowania spółki, mającej na celu budowę kolejki.

Przemysłowcy tomaszowscy, rozumiejąc znaczenie kolejki dla przemysłu tomaszowskiego, odmówili współudziału z następujących powodów: 1) braku gotówki, 2) że budowa kolejki rozpoczęta będzie od Łodzi, która ciągnąć będzie z niej korzyści. Przemysłowcy tomaszowscy zgadzają się przyjąć udział w finansowaniu budowy dopiero wówczas, gdy linja doprowadzona będzie poza Rokiciny, jednakże nie jest wykluczone częściowe ich przystąpienie, po zawiązaniu się spółki do przedsiębiorstwa.

Przemysł łódzki z powodu braku gotówki i nieufności do robotniczego Magistratu do sprawy budowy kolejki odniósł się naogół obojętnie.

W celu pozyskania udziału ludności, zamieszkałej w strefie budowy kolejki, urządzono cały szereg zebrań informacyjnych oraz wydano kosztem Magistratu odpowiedni plakat, który rozesłany będzie do zainteresowanych gmin.

Z pośród mieszkańców Łodzi zgłosili akces: Stowarzyszenia nieruchomości m. Łodzi, T-wo „Lokator” i wielu poszczególnych mieszkańców.

Aby z jednej strony zyskać zaufanie ogółu dla sprawy, a z drugiej wskutek obniżenia się kursu marki polskiej uniknąć strat na sumach zebranych, należy przede wszystkim zakupić potrzebne dla budowy materiały np. szyny, podkłady i t. p., jak również rozpocząć budowę remizy i warsztatów.

Magistrat posiada już place przy stacji rokicińskiej, nadające się pod budowę głównych warsztatów, remizy, biur i innych urządzeń.

Pożądanem byłoby po zawiązaniu się spółki i wybraniu tymczasowego zarządu utworzenie biura budowy kolei, które miałoby za zadanie prowadzenie technicznej strony budowy oraz poczynienie w porozumieniu z zarządem odpowiednich zamówień na materiały budowlane.

W ten sposób z wiosną roku przyszłego możnaby przystąpić do budowy kolei, a w jesieni r. 1923 otworzyć ruch na projektowanym na pierwszy okres budowy odcinku (17 kilometrów) do Kurowic od Łodzi.

Obecny na zebraniu przedstawiciel łódzkich kolejek dojazdowych dyr. Gerlicz wyraził opinię, że w związku z sytuacją finansową naszego kraju budowa kolejki natrafi na nieprzezwyciężone trudności materialne. Przedwojenne 50 do 60 tysięcy rubli równa się 200 milionom marek polskich, co przy odległości 40 kilometrów od Tomaszowa wyniesie 8 miliardów marek. Podczas gdy przedsiębiorstwa użyteczności publicznej przed wojną dawały 7 do 8 proc. od kapitału, dzisiaj nietylko, że nie przynoszą żadnego zysku, ale egzystencja ich jest zachwiana.

Co do szyn, to wobec braku takowych w kraju, należy sprowadzać je z zagranicy po 300 marek za kilogram, co wyniesie 300 milionów marek za jedną szynę. Podkłady dębowe, których naogół jest brak, lub

najlepszym razie sosnowe impregnowane, wyniosą 3 miliony marek za kilo metr. Koszt wozów motorowych, które są wyrabiane jedynie zagranicą, wyniesie 50 milionów marek za wóz.

Wobec tego, że Łódź i Tomaszów potrzebują komunikacji głównie dla przewozu towarów, dyr. Gerlicz proponuje budowanie kolei parowej o torze normalnym, co przy przeprowadzeniu jej przez Rokiciny zbliżyłoby Łódź i Tomaszów z Zagłębiem Węglowym.

Następnie przystąpiono do wybrania komisji organizacyjnej, z której zaproponowano wyłonienie specjalnej podkomisji rzeczoznawców. Warunkiem udzielenia koncesji przez Ministerstwo Kolei Żelaznych jest rozpoczęcie robót w czerwcu 1928 r.

Ministerstwo stoi na stanowisku, że ponieważ sprawa udzielania koncesji nie jest jeszcze opracowana, narazie może być mowa o tak zwanych forkoncesjach.

Dyrektor Baniewicz zwraca uwagę, że sprawa użytkowania szos stoi otworem dla każdego przedsiębiorstwa użyteczności publicznej. Sprawa zaś otrzymania koncesji przed zorganizowaniem spółki z powodu trudności, czynionych przez Ministerstwo Kolei Żelaznych, paraliżuje wszelką akcję w tym kierunku.

Z kolei przystąpiono do ułożenia listy członków założycieli, do której zaliczono: Magistrat, II Stowarzyszenie Nieruchomości i Widzewską Manufakturę, której prezes p. Kon zadeklarował na cel powyższy 35 milionów marek, pochodzących z kapitałów angielskich. Z powodu jednak braku pełnomocnictw przedstawicieli niektórych stowarzyszeń np. Banku Handlowego m. Łodzi, sprawa ta została w zawieszeniu.

Na wniosek wiceprezydenta d-ra Stupnickiego przystąpiono do wyborów komitetu organizacyjnego, mającego charakter wstępnej komisji.

Z pośród obecnych na zebraniu przedstawicieli stowarzyszeń wybrano do komitetu organizacyjnego: prezydenta Rzewskiego i d-ra Stupnickiego, dyr. Gerlicza, inż. Sułowskiego, dyr. Lewickiego, prezesa Kona, redaktora Milkera, inż. Baniewicza, inż. Brzozowskiego i p. Leszczyńskiego; pozatem do komisji rzeczoznawców weszli: dyr. Gerlicz, inż. Baniewicz i inż. Brzozowski.

Komitet organizacyjny w terminie jednomiesięcznym t. j. do 14-go października r. b. ma zwoływać posiedzenia komisji, poczem nastąpi zorganizowanie zarządu spółki akcyjnej.

Stanisław Sieklucki.

Dział sprawozdawczy.

Protokół.

29 (IV sesji), w 2-gim terminie, zg. z art. 31 D. o S. M. posiedzenia Rady Miejskiej.

Łódź, dn. 2 września 1922 r.

Komplet radnych: 56. Obecnych radnych: 24.
Komplet członków Magistratu: 10. Obecnych członków Magistratu: 9.

Posiedzenie otworzył o godz. 8 m. 20 wiecz. przewodniczący Rady Miejskiej, r. A. Remiszewski w obecności 33 członków Rady, zaprosiwszy do stołu prezydyjnego rr. sekretarzy G. Praszkie-

ra i F. Wójciaka oraz sekretarza Prezydium R. M. p. P. Rundo do prowadzenia protokołu.

Przyjęto do wiadomości:

1. Oświadczenie przewodniczącego, że z powodu niedojścia do skutku posiedzenia w 1-ym terminie, wyznaczonego na dz. 1 września r. b., posiedzenie obecne, jako w 2-im terminie, jest prawomocne bez względu na liczbę obecnych.

2. Zawiadomienie radnych: Chwalbińskiego L., Rozenblattta J., Pudlarza F., usprawiedliwiających swą nieobecność na dzisiejszem posiedzeniu.

3. Wykazy wpływów i wydatków Zarządu m. Łodzi za mies. maj, czerwiec i lipiec r/budz. 1922.

4. Odezwę Magistratu № 1341-22-I z dn. 14 czerwca r. b. treści następującej:

„W związku z odezwą № dz. 564-22 R M. niniejszem komunikujemy, że dla celów kąpienia działwy szkolnej Magistrat m. Łodzi posiada dwa zakłady kąpielowe, jeden przy ul. Szkolnej № 11, do którego są kierowane dzieci szkół powszechnych, położonych w północnej części miasta, drugi — przy ul. Sienkiewicza № 95, do którego kierowane są dzieci uczęszczające do szkół powszechnych, położonych w południowej części miasta. Nie widzimy zatem potrzeby otwierania zakładu kąpielowego dla działwy szkół powszechnych na Bałutach, gdyż:

1. istniejące zakłady są w stanie zadośćuczynić zapotrzebowaniu,

2. w okresie budowy miejskiej łaźni ludowej sprawa otwierania nowych Zakładów kąpielowych jest nieaktualna,

3. w dzielnicy bałuckiej niema zakładu kąpielowego prywatnego tak urzędzonego, by Magistrat mógł go wydzierżawić.“—

„w związku z wł. wnioskiem r. T. Marciniaka z dn. 18 maja 1922r.

5. Uchwałę Magistratu № 480 z dn. 5 maja r. b. treści następującej:

„Zatwierdzono wniosek Wydz. Zdrow. Publ. № 1259/22 VI z dn. 27 kwietnia 1922 r. w sprawie uruchomienia z tymże dniem miejskiego szpitala zapasowego przy ul. Zakątnej № 44, a to w związku z uruchomieniem Kasy Chorych m. Łodzi oraz ożywieniem się ruchu chorych w szpitalach miejskich.

5. Podziękowanie K-tu Budowy II-go Domu Techników we Lwowie oraz T-wa Polsko-Amerykańskiego K-tu Budowy Pomnika Wdzięczności za udzielone w swoim czasie ofiary.

7. Uchwałę Magistratu № 845 z dn. 1. sierpnia r. b. treści następującej:

„Po przyjęciu do wiadomości a) odezwy Oddz. Prawnego № 638-22 Ia z dn. 6 lipca 1922 r., b) odezwy Wydz. Budownictwa № 3559-22 V z dn. 14 lipca 1922 r., oraz c) referatu ustnego p. dr. Wajsberga, miejskiego inspektora mieszkaniowego, w sprawie zabezpieczenia dachu nad głową osobom dełożowanym z mieszkań, znajdujących się w domach grozących zawaleniem, postanowiono po dłuższej dyskusji na wniosek p. wice-prezydenta dr. R. Stupnickiego (w zw. z uchw. Magistratu №

587 z dn. 1. czerwca 1922 r. i № 667 z dn. 23 czerwca 1922 r. oraz uchwałą k-sji specjalnej dla rozpatrzenia sprawy zapobieżenia głodowi mieszkaniowemu z dn. 30 marca 1922 r.):

1. polecić Wydz. Budownictwa przedłożyć Magistratowi m. Łodzi kompletnego wniosku w sprawie budowy prowizorycznych baraków drewnianych dla osób dełożowanych z mieszkań, znajdujących się w domach grozących zawaleniem (należy podać koszty budowy, miejsce pod budowę, ilość domów grozących zawaleniem i t. p.), oraz

2. polecić Urzędowi Mieszkaniowemu opracowanie w porozumieniu z Oddz. Prawnym i Wydz. Budownictwa memoriału do centralnych władz państwowych w sprawie przyznania Magistratowi m. Łodzi kredytów na budowę omawianych baraków.“

8. Odezwę Magistratu № 790/22 z dn. 7 sierpnia 1922 r. treści następującej:

„Na skutek odezwy L. dz. 475/22 z dn. 7 lipca 1922 r. niniejszem komunikujemy, że Magistrat m. Łodzi, uwzględniając częściowo podanie Powiatowego Koła Związku Inwalidów Wojennych Rzplitej Polskiej w Łodzi, postanowił zezwolić mu na podwyższenie z dn. 1 lipca 1922 r. o 100%, przewidzianych w p. 2 § 7 zawartego z Magistratem m. Łodzi w dn. 11 marca 1922 r. kontraktu, maksymalnych opłat za rozklejanie na mieście wszelkiego rodzaju afiszów.“

9. Odezwę Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi w sprawie:

- a) zaświadczenia dla weteranów powstań narodowych,
- b) legalizacji podpisów,
- c) skoncentrowania agend górniczo-hutniczych w Min. Przemysłu i Handlu,
- d) samoistnego podatku komunalnego od węgla,
- e) podwyższenia składki gruntowej m. Łodzi,
- f) opłat miejskich od paszportów zagranicznych,
- g) stosowania indywidualnych ulg przy opodatkowaniu węgla zużywanego przez przedsiębiorstwa przemysłowe oraz zwolnienia od opodatkowania koksu,
- h) powierzania robót murarskich i ciesielskich przy wznoszonych budowlach majstrom cechowym,
- i) wydawania upoważnień dla wykonywania pomiarów na cele reformy rolnej.

Wybrano:

Do K-sji Głównej jednorazowego nadwyzwyczajnego podatku na cele obrony Państwa —

na członków: Urysohna Józefa, Kotkowskiego Bolesława, Biale-
ra Sz., Dobrzyńskiego Czesła-
wa, Gajewicza Leona;

na zastępców: Łęczyckiego Ste-
fana, Groszkowskiego Wiktora,
Friedricha Teodora, Fuksa Adol-
fa, Gluchowskiego Bronisława.

Wyborów dokonano przez aklamację.

Uchwalono:

I. W sprawie uchwały Magi-
stratu № 607 z dn. 9 czerwca
1922 r. o zaliczenia wyszczególnionych tamże 17 pracowników w
poczet stałych etatowych stabili-
zowanych urzędników miejskich —

uchwały powyższej nie przyjąć
do wiadomości.

II. W sprawie kredytu dodat-
kowego na pokrycie przekroczeń
budżetowych w r/adm. 1922 —

Rada Miejska, w związku z wnio-
skem Magistratu № 632 z dn. 13
czerwca 1922 r., postanawia:

udzielić Magistratowi kredytu do-
datkowego na pokrycie przekroczeń
budżetowych Zarządu m. Łodzi w
r/adm. 1921 w ogólnej kwocie mk.
266.747.155.47 (wobec nieuwzględ-
nienia uchwały R. M. z dn. 21
grudnia 1921 r. odnośnie poz. 1 tyt.
I i poz. 1 tyt. XIII dz. VI Wydz.
Zdrow. Publ. oraz błędnego podsu-
mowania w rubryce przekroczeń na
str. 5-ej wykazu Wydz. Opieki Spo-
łecznej, wskutek czego ogólna kwo-
ta przekroczeń podana przez Magi-
strat zmniejsza się o mk. 792.265/11).

III. W sprawie zatwierdzenia
nowej taryfy Łódzkiej Rzeźni
Miejskiej —

Rada Miejska, przychylając się do
wniosku Magistratu № 944 z dn. 29
sierpnia 1922 r., postanawia:

1. zatwierdzić z dn. 5 września
1922 r. następującą taryfę dla Łódz-
kiej Rzeźni Miejskiej za ubój bydła,
używalność szop, obór, chlewów i
targowiska oraz za nadzór nad przy-
wożeniem mięsem:

		a) za ubój:		do mk.	
bydła	wagi do	350 f.	1400.—		
"	"	600 "	1700.—		
"	"	800 "	2000.—		
"	"	wyżej 800 "	2300.—		
cieląt	" do	40 "	650.—		
"	"	wyżej 40 "	800.—		
baranów	" do	30 "	650.—		
"	"	wyżej 30 "	800.—		
kóz	" do	40 "	650.—		
"	"	wyżej 40 "	800.—		
koni	" do	600 "	1500.—		
"	"	wyżej 600 "	1700.—		
świń	" do	200 "	1800.—		
"	"	wyżej 200 "	2000.—		

b) za targowisko:

od koni	mk.	100.—
" bydła rogatego	"	100.—
" cieląt, baranów i kóz	"	60.—
" świń	"	100.—

c) za używalność szop, obór i
chlewów:

od bydła rogatego i koni	mk.	100.—
" cieląt, baranów i kóz	"	60.—
" świń	"	100.—

d) za obejrzenie mięsa

przywożone od puda	"	150.—
za przechowanie mięsa	"	50.—
" ważenie mięsa	"	10.—
" badanie mięsa wiew- rzonego pod mikroskopem i na fundusz ubezpiecze- niowy od sztuki	"	70.—

2. z dochodów brutto odliczać
10% na utrzymanie personelu wete-
rynaryjnego,

3. zobowiązać dyrekcję Rzeźni
Miejskiej do pozostawienia dotych-
czasowych stawek za przechowanie
produktów Wydziału Handlowego w
chłodni,

4. wezwać Magistrat do wyko-
nania tej uchwały.

IV. W sprawie nowej taryfy
opłat na rzecz kasy miejskiej za
świadczenia Wydz. Budownictwa—

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 886 z dn. 11 sierpnia 1922 r., postanawia:

1. zatwierdzić następującą taryfę opłat na rzecz kasy miejskiej za świadczenia różnego rodzaju okazywane mieszkańcom miasta przez Wydz. Budownictwa:

a) za rozpatrzenie planów, przedstawionych przez petentów do załatwienia:

1) od formatu (oryginału planu) . . . . . mk. 1000.—

2) za całą kopję planu . . . . . „ 1000.—

3) dodatek od kosztów budowy:
dla budynków wyłącznie mieszkalnych — 1.5%
dla wszystkich innych budynków — 4.5%

b) za dozór techniczny budowlany:

1) za deklarację o przyjęciu dozoru nad budowlą

od budowniczego . . . . . mk. 1000.—

„ majstra . . . . . „ 500.—

2) za każde dodatkowe oględziny lub skontrolowanie budowy, filtra, spowodowane przez właścicieli, przez niezgodne z przepisami wykonanie robót, konieczność przedstawienia planów zamiennych . . . . . „ 4000.—

c) za wystawienie świadectw o włączeniu gruntu prywatnych osób od obszaru miejskiego . . . . . „ 2500.—

d) za wystawienie świadectw celem regulacji hipoteki i założenia akt hipotecznych . . . . . „ 4000.—

e) za używanie 1 mtr. kw. chodnika na ustawienie werand . . . . . „ 7500.—

f) za wystawienie zaświadczeń stronom w sprawach sądowych itp. . . . . „ 2500.—

g) opłata miejska stemplowa na podaniach . . . . . „ 500.—

h) oględziny całych budynków w sprawach remontu, zezwolenia na ustawienie parkanów drewnianych i t. p. . . . . „ 3000.—

i) za oględziny poszczególnych obiektów, ubikacyj, szop i t. p. . . . . „ 2000.—

j) sprawdzanie warunków koncesyjnych Wydz. Przemysłowego, spowodowane niewykonaniem w pierwszym terminie (oględziny wtórne) . . . . . „ 3000.—

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

V. W sprawie zatwierdzenia nowego statutu o pobieraniu na rzecz kasy miejskiego podatku na prowadzenie w Łodzi powszechnego nauczania i szpitali —

przekazać sprawę k-sjom skarbowej i do spraw ogólnych do ostatecznego załatwienia na prawach R. M., w myśl art. 22 D. o S. M.

VI. W sprawie zatwierdzenia statutu o pobieraniu na rzecz kasy miejskiej podatku od obrotu i dodatków do państwowego zasadniczego podatku przemysłowego —

1. rozesłanie statutu — uznać za 1-e czytanie,

2. Rada Miejska, w związku z wnioskiem Magistratu № 969 z dn. 1 września r. b., postanawia zatwierdzić w 2-iem i 3-iem czytaniu

STATUT

dotyczący poboru podatku od obrotu i dodatków do państwowego zasadniczego podatku przemysłowego.

§ 1.

Podatek od obrotu opłacają na rzecz m. Łodzi osoby fizyczne i prawne posiadające w Łodzi przedsiębiorstwa, które podlegają na mocy ustawy o państwowym podatku przemysłowym procentowemu podatkowi od zysków, jak również osoby, wykonyujące osobiste zajęcia przemysłowe i zawodowe, pociągnięte do tegoż podatku na mocy wspomnianej ustawy.

§ 2.

Przedmiot podatku stanowi obrót, osiągnięty przez obowiązującą do

opłacania osobę fizyczną lub prawną, a ustalony jest przez powołane organy skarbowe w myśl ustawy o państwowym podatku przemysłowym.

Przedsiębiorstwa, obowiązane do publicznego składania rachunków, a posiadające filje w Łodzi i poza Łodzią opłacają podatek od tej części obrotu, jaka wyniknie ze stosunku sumy opłaconej przez całe przedsiębiorstwo do sumy opłaconej tytułem tegoż podatku w Łodzi.

Magistrowi przysługuje prawo żądania od płatników podatku obrotowego wykazów kwartalnych o obrotach i sprawdzania wiarogodności tych wykazów przez swoich funkcjonariuszy na miejscu w przedsiębiorstwach i instytucjach przemysłowo-handlowych.

§ 3.

Podatku od obrotu nie opłacają przedsiębiorstwa i zajęcia przemysłowe i zawodowe, zwolnione od podatku procentowego od zysku, w myśl ustawy o państwowym podatku przemysłowym, jako też spółdzielnie i wytwórnie robotnicze.

§ 4.

Opodatkowaniu podlegają w każdym roku podatkowym te jednostki, które w danym roku zostały pociągnięte do państwowego procentowego podatku od zysku.

§ 5.

Podatek od obrotu wynosi dla wszelkich przedsiębiorstw oraz osobistych zajęć przemysłowych i zawodowych 0,2% od obrotu, ustalonego w myśl ustępu 1 § 2 niniejszego statutu.

§ 6.

Na podstawie danych otrzymanych od organów skarbowych Magistrat wymierza podatek w myśl § 5 niniejszego statutu.

§ 7.

O wysokości wymierzonego podatku Magistrat zawiadomi płatników

przy pomocy nakazów płatniczych.

Podatek powinien być wpłacony do kasy miejskiej m. Łodzi najpóźniej w ciągu 30-tu dni od dnia następnego po otrzymaniu nakazu płatniczego.

§ 8.

Podatek od obrotu nie uiszczony w terminie przewidzianym w § 7 uważa się za zaległość i będzie ściągany przymusowo.

Zaległość pobierana będzie wraz z odsetkami za zwłokę w wysokości 3% miesięcznie, począwszy od terminu płatności, wraz z kosztami egzekucyjnymi. Miesiączkę zaczęty liczy się za cały; kwoty odsetek za zwłokę wynoszące 50 fen. i wyższe, zaokrągla się do 1 mk., mniejsze zaś — od 50 fen. — nie uwzględnia się.

§ 9.

Zgłoszenie sprzeciwu co do wysokości wymierzonego podatku, od obrotu może być wniesione jedynie z powodu mylnego obliczenia. Sprzeciw rozstrzyga Magistrat i decyzje jego są ostateczne. Termin do wniesienia sprzeciwu wynosi 14 dni od dnia doręczenia nakazu płatniczego.

§ 10.

Tytułem zaliczki na podatek od obrotu podatnicy wpłacają przy wykupywaniu odnośnego świadectwa przemysłowego (patentów) na rzecz kasy miejskiej m. Łodzi 100% (sto procent) kwoty zasadniczego państwowego podatku przemysłowego.

Ci podatnicy podatku obrotowego, którzy wpłacają zaliczkę na poczet tego podatku bezpośrednio do kasy miejskiej m. Łodzi, nie są obowiązani do wpłacania 100% zaliczki przy wykupywaniu świadectw przemysłowych (patentów). Wykaz tych płatników sporządza Magistrat i podaje do wiadomości urzędowi skarbowym.

§ 11.

Podatek za 1921 rok będzie pobrany bez zaliczki przewidzianej w §

10 niniejszego statutu, a jedynie z zaliczeniem dodatku do państwowego podatku przemysłowego za rok podatkowy 1921-y, pobranego na mocy art. 39 ustawy z dn. 6 lipca 1920 r. w przedmiocie ujednostajnienia na obszarze byłego zaboru rosyjskiego ustaw i rozporządzeń o podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. № 66/20 p. 48).

§ 12.

Na mocy ust. 6 art. 3 Ustawy z dn. 17 grudnia 1921 r. o zasileniu finansów miejskich od przedsiębiorstw, zajęć zawodowych i zarobkowych niepodlegających procentowemu podatkowi od zysków a opłacających tylko zasadniczy państwowy podatek przemysłowy będzie pobrany na rzecz m. Łodzi dodatek od tego podatku w wysokości 50%, państwowego zasadniczego podatku przemysłowego.

Dodatki do państw. zasadniczego podatku przemysłowego będą pobierane przy poborze państwowego zasadniczego podatku przemysłowego, t. j. przy wykupywaniu świadectw przemysłowych (patentów).

§ 13.

Wykroczenia przeciw postanowieniom niniejszego statutu karane będą na mocy art. 138 Kodeksu Karnego wzgl. art. 27 Ustawy z dn. 17 grudnia 1921 r. o zasileniu finansów miejskich i karach nakładanych przez gminy miejskie za fałszywe zeznanie podatkowe.

§ 14.

Statut niniejszy stosownie do art. 3 i 28 Ust. z dn. 17 grudnia 1921 r. o zasileniu finansów miejskich, obowiązuje od dn. 1 stycznia 1921 r. w ciągu lat 3-ich, t. j. do końca r. 1923.

§ 15.

Przepisy wykonawcze do tego statutu wyda Magistrat.

W sprawie powyższej rr. Mincberg i Helman zgłaszają protest treści następującej:

„Protestujemy przeciwko § 11 statutu, wprowadzającemu podatek obrotowy za 1921-y rok, uważając że uchwalenie podatku w miesiącu wrześniu 1922 roku wstecz za rok obrotowy 1921 jest niedopuszczalne.

VII. W sprawie podwyższenia opłat za leczenie w szpitalach dla umysłowo-chorych w Kochanówce, Warcie i Kocborowie —

A. Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 827 z dn. 28 lipca 1922 r., postanawia:

1. podwyższyć z dn. 1 lipca 1922 r. opłatę za leczenie umysłowo-chorego w szpitalu Kochanówce do mk. 1.600.— dziennie, zaś w szpitalu w Warcie do mk. 900.— dziennie,

2. podwyższyć w związku z tem w zamierzeniach skarbowych Zarządu m. Łodzi na r/adm. 1922 w wydatkach poz. 8 tyt. IV dz. VI z mk. 3.650.000.— do mk. 4.730.000.—

3. wezwać Magistrat do wykonania postanowienia zawartego w p. 1 niniejszych uchwały.

B. Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 890 z dn. 11 sierpnia 1922 r., postanawia:

1. podwyższyć z dn. 1 sierpnia 1922 r. opłatę za leczenie umysłowo-chorego w zakładzie psychiatrycznym w Kocborowie z mk. 600.— do mk. 1.000.— dziennie,

2. podwyższyć w związku z tem w zamierzeniach skarbowych Zarządu m. Łodzi na r/adm. 1922 r. poz. 7 tyt. IV dz. VI wydatków do marek 40.400.000.—

3. wezwać Magistrat do wykonania postanowienia zawartego w p. 1 niniejszej uchwały.

VIII. W sprawie apowaznienia Magistrata do nabycia 800 akcji Banku Komunalnego w Warszawie —

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 701 z dn. 27 lipca 1922 r., postanawia:

1. upowaznić Magistrat do nabycia 800 akcji IV-ej emisji Banku

Komunalnego w Warszawie po mk. 1.100.— za sztukę,

2. wnieść na ten cel do zamierzeń skarbowych Zarządu Miejskiego m. Łodzi na r/adm. 1922 w dz. II wydatków nową poz. 1 tyt. VI „Udział Zarządu Miejskiego w Banku Komunalnym” — mk. 880.000.—

3. wezwać Magistrat do wykonania postanowienia zawartego w p. 1 niniejszej uchwały.

IX. W sprawie atryzowania aresztu miejskiego —

Rada Miejska, przychyłając się do wniosku Magistratu № 634 z dn. 13 czerwca 1922 r., postanawia:

1. pokryć z funduszy miejskich, poczynając od dn. 1 maja 1922 r., koszty utrzymania istniejącego przy Ekspozyturze Urzędu Śledczego w Łodzi t. zw. aresztu prewencyjnego;

2. zatwierdzić budżet tego aresztu na r/adm. 1922 przewidujący we wpływach kwotę mk. 1.120.000.—, w wydatkach zaś kwotę mk. 5.218.000.—

3. polecić Wydz. Gospodarczemu ściśle skontrolowanie całokształtu gospodarki Ekspozytury Urzędu Śledczego w Łodzi w areszcie prewencyjnym,

4. zwrócić się do Min. Sprawiedliwości za pośrednictwem Województwa Łódzkiego z prośbą o podwyższenie dotychczasowej stawki (mk. 140.— dziennie) za utrzymanie aresztanta,

5. poczynić w związku z p. 2 następujące zmiany w zamierzeniach skarbowych Zarządu m. Łodzi na r/adm. 1922 a mianowicie: podwyższyć w wydatkach poz. 1 tyt. IV dz. VII z m. 200.000.— do m. 5.218.000.— i stworzyć we wpływach tyt. I dz. VII nową poz. 7 „Zwrot kosztów utrzymania aresztantów w areszcie prewencyjnym, istniejącym przy Urzędzie Śledczym w Łodzi” mk. 1.120.000.—

4. wezwać Magistrat do wykonania postanowień, zawartych w p. 1, 2, 3, 4 niniejszej uchwały.

Z powodu spóźnionej pory przewodniczący o godz. 10.35 wiecz. zamyka posiedzenie.

Przewodniczący:

(—) A. Remiszewski.

Prowadzący protokół (—) P. Rundo.

W sprawie reorganizacji Urzędów Stanu Cywilnego.

Urząd Stanu Cywilnego przy Magistracie m. Łodzi zwrócił się do M. W. R. i O. P. z szeregiem memoriałów sprawie reorganizacji Urzędów Stanu Cywilnego, domagając się: 1) wprowadzenia tymczasowych przepisów, zapewniających sporządzanie przez ludność we właściwych terminach aktów stanu cywilnego i znoszących istniejący dualizm; 2) wydania przepisów ujednostajniających prowadzenie aktów stanu cywilnego we wszystkich dzielnicach Rzplitej;

3) zmiany przepisów, dotyczących jurysdykcji władz duchownych i uchwalenia jednolitej ruchomej taksy opłat za sporządzanie aktów stanu cywilnego oraz przejęcia kosztów utrzymania urzędów przy Magistracie przez państwo.

Poniżej podajemy odpis jednego z memoriałów przesłanego w dniu 1/IV 1921 roku.

ODPIS

1472/21

1/IV 21

Do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w Warszawie.

Rejestracja ruchu naturalnego zwłaszcza ludności żydowskiej za czasów rządów rosyjskich była w Łodzi bardzo zaniedbaną; część ludności wogóle nie była wniesiona do ksiąg stanu cywilnego, część zapisów sporządzano niedokładnie. Akty urodzenia, jak wymaga prawo (§ 67) zaś nie były sporządzane w ciągu 8 dni po urodzeniu, lecz znacznie później, czasem w kilka lat, lub wcale akty ślubu po większej części wcale nie były sporządzane, gdyż uboższa ludność żydowska uważała ślub religij-

ny za dostateczny i nie przywiązywała wagi do aktu urzędowego.

Od czasu wprowadzenia przez rząd księstwa warszawskiego aktów stanu cywilnego, w ciągu całego XIX stulecia naprzód rząd tego księstwa, a następnie rząd Królestwa Polskiego nieustannie zabiegał o dokładne prowadzenie ksiąg stanu cywilnego. Nie pomogły postanowienia Namiestnika królewskiego z d. 27 marca 1921 r., nakazujące w ciągu 6 miesięcy deklorować i udowodnić spisami ludności przed urzędem publicznym swoje imię i nazwisko, ani przepisy z r. 1828, 1880, 1850 i 1866-go.

Zamiar prawodawczy (93 K. C. Kr. P.) o zarządzeniu środków, dążących do ścisłego wykonania przez żydów przepisów prawa o aktach stanu cywilnego, nie dał się należyście urzeczywistnić, i istnieją w kraju tysiące żydów, nie posiadających wcale aktów urodzenia lub małżeństwa. Główną przyczyną, że urzędy stanu cywilnego w byłym zaborze rosyjskim były instytucjami policyjno-biurokratycznymi i nie mogły sobie zdobyć zaufania szerszych warstw ludności żydowskiej, był dualizm istniejący w organizacji tych urzędów, a polegający na tem, że obzrądek religijny i akt stanu cywilnego były sporządzane przez 2 różne osoby. Na zasadzie przepisów z r. 1880 rabini i ich zastępcy obowiązani są utrzymywać księgi zapisowe i winni dopilnowywać wykonywania przepisów prawa cywilnego, lecz nie posiadają żadnych środków do zmuszenia interesowanych do wykonania; jednocześnie prawo żąda, aby zainteresowani nawet w tak dużem mieście, jak Łódź, przybywali do urzędu z dwoma świadkami dla zeznania odnośnego aktu.

Ważną tą sprawą zajmował się Urząd. Skutkiem różnych zarządzeń zgłaszają się do Urzędu żydzi w celu spisania zaległych aktów urodzeń i małżeństw z przed 5, 10, 15 a nawet 20 lat.

Aby zaradzić tym wszystkim brakom i dążyć do utworzenia jednego

urzędu stanu cywilnego dla wszystkich wyznań, należałoby zaprowadzić daleko sięgające reformy.

Urząd Stanu Cywilnego w tej formie, jak obecnie, stanowi bezwzględnie instytucję przejściową, gdyż w Polsce, jak we wszystkich krajach cywilizowanych, obowiązki meldunkowe oddane być winny ogólnemu urzędowi stanu cywilnego, który obejmować będzie całą ludność z pominięciem wszelkich spraw wyznaniowych, a któryby kontrolę ruchu naturalnego tej ludności poprowadził ściśle i bezpośrednio.

Zalączając odpis uchwały Rady Miejskiej, zapadłej na posiedzeniu w dniu 26 lutego r. b., mamy zaszczyt prosić o:

1. O wprowadzenie tymczasowych przepisów, które jaknajlepiej zapewniłyby sporządzanie przez ludność we właściwych terminach aktów stanu cywilnego i zniosłyby istniejący dualizm, a mianowicie: prowadzenie ruchu naturalnego ludności, t. j. małżeństw, urodzeń i zgonów — z jednej strony przez osoby duchowne, z drugiej zaś — przez osoby świeckie, zamianowane przez gminy samorządowe.

Zmiana ta nie dotyczy praw sądowniczych, zawartych w kodeksie polskim z r. 1825, i jedynie ma na celu uchYLENIE wadliwych przepisów administracyjnych, a zwłaszcza z r. 1880, ustanawiających dualizm, tembardziej, że jeden z kompetentnych członków Komisji do rozpatrzenia rozporządzeń o organizacji Żydowskich Towarzystw Religijnych, urzędzonej przy b. Departamencie W. R. i O. P. w roku 1918, rabin Kahn orzekł, że nie znajduje przeszkód do zniesienia istniejącego dualizmu i powierzenia czynności aktowej osobie świeckiej.

2. Wydanie przepisów ujednostajniających samo prowadzenie aktów stanu cywilnego we wszystkich dzielnicach Rzeczypospolitej Polskiej. Rozbieżność przepisów o sporządzaniu aktów, stanu cywilnego w trzech zaborach ujemnie wpływa na

jednolitość rejestracji, t. j. prowadzenie aktów stanu cywilnego, i na tryb sprawozdawczy z faktów zaimtrykulowanych w księgach stanu cywilnego, gdyż obecnie na ziemiach polskich obowiązuje pięć różnych systemów prawnych: kodeks Napoleona, prawo rosyjskie, kodeks niemiecki, kodeks austriacki i węgierski (Spisz i Orawa), i każdy z nich inaczej reguluje sprawy małżeńskie.

3. Zmianę przepisów, dotyczących jurysdykcji władz duchownych.

Różnorodność kompetencji sądu w sprawach o unieważnieniu małżeństw, separacji i rozwodu winna być we wszystkich trzech zaborach ujednostajniona.

4. Uchwalenie jednolitej ruchomej taksy opłat za sporządzanie aktów stanu cywilnego i przejęcie kosztów utrzymania urzędów przy Magistratach przez Państwo.

Jednolita taksa opłat dla wszystkich urzędów i parafii wpłynęłaby dodatnio na zdrowotnie nie stosunków, panujących w tych urzędach, gdzie pobierane są najrozmaitsze opłaty bardzo wygórowane.

Wobec tego, że rejestracja ruchu naturalnego ludności odbywa się w interesie publicznym, ponoszenie kosztów przez Magistraty niczem nie jest usprawiedliwione, tembardziej, że urząd służy tylko pewnemu odłamowi ludności, jak sektom ewangelickim i wyznaniom niechrześcijańskim.

Wierzmy, że w ten jedynie sposób tak ważna gałąź prawa i administracji, jaką jest prowadzenie ksiąg stanu cywilnego, stanie na wysokości zadania.

W odpowiedzi Ministerstwo W. R. i O. P., stojąc na stanowisku, iż obowiązującemu dotychczas na terenie b. zaboru rosyjskiego ustawodawstwu nie jest znane pojęcie bezwyznaniowości, do czasu wydania odpowiednich, przepisów prawnych sprzeciwia się założeniu ksiąg metrykalnych dla osób bezwyznaniowych!

Ministerstwo w ten sposób motywuje swe zarządzenie.

Prezydent (—) Rzewski.

ODPIS

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Wasza data 22/3. 22 L. II 1311 z 17/8. 1922 I. VI. 494/8 i z 11/7 1922 L. VI 2699/3.

Nasza L. Dz. 2309.

W sprawie założenia ksiąg metrykalnych dla osób bezwyznaniowych.

Do Pana Wojewody w Łodzi.

Magistrat m. Łodzi zwrócił się do Ministerstwa w szeregu podań, przedłożonych bądźto bezpośrednio, bądźto przez tamtejszy urząd Wojewódzki z wnioskami na zaprowadzenie osobnych ksiąg stanu cywilnego dla wpisywania aktów odnośnie do osób nienależących do żadnego z prawnie uznanych wyznań.

Ponieważ obowiązującemu dotychczas na obszarze b. zaboru rosyjskiego ustawodawstwu nie jest znane pojęcie bezwyznaniowości, przeto aż do wydania nowych w tym względzie przepisów prawnych muszą być przestrzegane istniejące obecnie na tym obszarze postanowienia ustawowe co do prowadzenia ksiąg metrykalnych i wpisywania do nich aktów stanu cywilnego.

Dla charakterystyki przytaczamy odpis pisma Prokuratorji Generalnej Rzplitej Polskiej z dn. 28/II r. w sprawie wysiedlenia Jankla Morensztajna ze wsi Smogorzew gm. Goździków, pow. Opoczyński.

Prokuratorja Generalna opierając się na art. 96 konstytucji z dn. 17/III 21 r., głoszącym, iż od dn. jej ogłoszenia t. j. z dniem 1/VI 21 r. nie mogą być stosowane żadne ograniczenia wyznaniowe, ani co do wyboru miejsca zamieszkania (art. 10) oraz art. 99, zezwalającym na istnienie ustaw, regulujących obrót ziemią, uważa, iż sprawa eksmisji Morensztajna należy jedynie do kompetencji urzędów ziemskich.

Za Ministra

(—) podpis nieczytelny.

O D P I S

Prokuratorja Generalna Rzeczypospolitej Polskiej L. 2747/368/22. I.

Do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Sprzecznosc w tymczasowych zarządzeniach władz centralnych i Prokuratorji Generalnej wskazuje na to, że sprawa reorganizacji urzędów stanu cywilnego jest sprawą palącą i w interesie ogółu ludności zarówno żydowskiej jak i nieżydowskiej winna być jaknajrychlej załatwiona.

Zwracając akta sprawy Jankla Morensztejna, którego gromada wsi Smogorzew gm. Goździków, pow. Opoczyńskiego uchwaliła wysiedlić ze wsi, Prokuratorja Generalna na pismo Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 11 lutego r. b. № S. Z. 170 udziela następującej opinji.

Wobec tego, że konstytucja z 17 marca 1921 roku uzyskała moc obowiązującą z dniem jej ogłoszenia, t. j. z dniem 1 czerwca u. r. nie mogą być od dnia tego stosowane żadne ograniczenia wyznaniowe (art. III/stanowo/art. 96) ani aż do wyboru miejsca zamieszkania (art. 10). Tem samem z dniem powyżej wspomnianym utracily moc obowiązującą wyjątkowe przepisy z dnia 11 czerwca 1891 r. zakazające żydom nabywania, dzierżawienia i zamieszkania gruntów włościańskich w b. Królestwie Polskiem i nie mogą być nadal stosowane.

O ile więc jeszcze zapadają uchwały gromadzkie o wysiedleniu żydów, starostowie bądź jako przedstawiciele władzy politycznej, bądź jako przewodniczący z urzędu Wydziałów Powiatowych, do których podobne uchwały wpływają, winni wykonywanie tych uchwał wstrzymać jako sprzecznych z konstytucją.

Ponieważ jednak konstytucja w art. 99 zezwala na istnienie ustaw,

ograniczających i regulujących obrót ziemią, przeto jako pozostające w mocy, uważane być mogą obecnie tylko takie dotychczasowe postanowienia prawne w zakresie ograniczenia obrotu ziemią, które mają charakter wyłącznie rolniczo-zawodowy, czyli ściśle agrarny, a nie mają za podstawę jakichkolwiek względów religijnych lub stanowych. Wynika z tego, że odmienne, na nie istniejącym już ustroju stanowym oparte, traktowanie pewnego rodzaju gruntu, jako t. zw. włościańskich, obecnie nie może mieć miejsca.

Ponieważ na zasadzie ustawy sejmowej z dnia 6 lipca 1920 roku o organizacji urzędów ziemskich (art. 1, 3 i 35) całokształt spraw agrarnych, a w szczególności sprawy dotyczące t. zw. włościańskich gruntów ukazowych, należą wyłącznie do kompetencji urzędów ziemskich, przeto Prokuratorja Generalna sądzi, że oświadczenia Okręgowego Urzędu Ziemskiego z dnia 15 lipca roku 1921 № 3045 w odpowiedzi na pismo Powiatowego Urzędu Ziemskiego № 609, że sprawa o eksmisję Morensztejna nie podlega kompetencji Urzędów Ziemskich, nie jest uzasadniona.

Zdaniem Prokuratorji Generalnej, uchwały gromadzkie o wysiedleniu żydów, o ile jeszcze zapadają, winny być kierowane przez same gromady lub przez Wydziały Powiatowe do miejscowych urzędów ziemskich na zasadzie powołanej ustawy z dnia 6 lipca 1920 roku o organizacji urzędów ziemskich (Dz. Ust. 1920 № 70, poz. 461). Rzeczą urzędów ziemskich jest rozważyć, z pominięciem pierwiastku wyznaniowego i stanowego, czy w danym wypadku zachodzi naruszenie przepisów, ograniczających wolny obrót ziemią, i poczynić odpowiednie kroki, lub sprawę umorzyć, o ile jedynym powodem uchwały gromadzkiej jest wyznanie żydowskie eksmitowanego, a nie naruszenie ustaw agrarnych, równych dla wszystkich obywateli.

Usunięcie żyda w danej wsi, praktykowane przez administrację rosyjską w drodze policyjnej, jedynie dla tego że żyd zamieszkuje grunt włościański wbrew przepisom 11 czerwca 1891 roku, dziś jest wykluczone.

Jedynym tytułem prawnym eksmisji z gruntów włościańskich może być — i to zarówno w stosunku do żyda, jak i nie żyda — tylko wyrok sądowy na skutek powództwa właścicieli gruntów, albo pełnomocników osady, o ile grunt jest wspólną jej własnością.

Odpis niniejszego pisma przesyła się do wiadomości Głównego Urzędu Ziemińskiego.

Za Prezesa Prokuratorji Generalnej

Podpis

Kierownik Wydziału.

Referent Sprawy

(—) St. Hłasko.

Sprawozdanie z działalności Okręgowej Komisji Związków Zawodowych w Łodzi od 1/XI 20 r. do 31/XII 21, p. Stanisława Rapalskiego, stron 58.

Nakładem Okręgowej Komisji Zw. Zawodowych w Łodzi ukazała się broszura pod powyższym tytułem, opracowana przez p. Stanisława Rapalskiego, przewodniczącego O. K. Z. Z. w Łodzi.

We wstępie autor skreślił historję rachy zawodowego w Polsce, który naprawdę zaczął się rozwijać od r. 1905-6. Represje jednak stosowane przez rządy carskie uniemożliwiły scentralizowanie rachy zawodowego, które nastąpiło dopiero w r. 1913.

W roku 1915 w Łodzi klasowe związki zawodowe reprezentuje Komisja Międzyzwiązkowa, która grupuje w sobie zw. klasowe robotników polskich i żydowskich.

Wskatek nieporozumień Komisja Międzyzwiązkowa aległa rozbiecia, a związki będące pod wpływami lewicy P. P. S. utworzyły nową centralę p. n. „Rada Związków i Stowarzy-

szeń Robotniczych m. Łodzi“, Komisja zaś Międzyzwiązkowa przeszła pod wpływem Bonda, stojąc się reprezentantką robotników żydowskich.

Klasowy rach zawodowy robotników polskich w Łodzi reprezentowała do lipca 1919 r. Rada Zw. i Stow. Robotniczych.

Po zjeździe w 1919 r. Komisja Centralna Zw. Zawodowych w Warszawie stała się przedstawicielką klasowego rach zawodowego w Polsce.

Moją uchwały Kongresu klasowego zw. zawodowych z dn. 13. V. 20 r. Komisja Centralna powołała do życia Okręgową K. Z. Z. jako swą ekspozyturę, aby scentralizować i skupić organizacyjnie rozbitą wskatek represyj policji rach klasowy zawodowy w Łodzi.

Działalność Okręgowej K. Z. Z. obrazuje specjalna tablica dodana na końcu książki.

S.

Głosy prasy.

W tomie II „Samorządu Miejskiego“ ukazała się poniżej przytoczona recenzja „Przewodnika dla urzędów stanu cywilnego“.

Nakładem Magistratu m. Łodzi wyszedł „Przewodnik dla urzędów stanu cywilnego“ opracowany przez Prezydenta m. Łodzi A. Rzewskiego i kierownika urzędu stanu cywilnego w Łodzi I. Szwaremana. Autorom przyświecała myśl przyjscia z pomocą urzędom stanu cywilnego, które z powodu rozbieżności w tej dziedzinie przepisów prawnych, jakie obecnie obowiązują na obszarze Rzeczypospolitej stają ciągle wobec poważnych trudności, wymagających dążego doświadczenia i dokładnej znajomości dzielnicowych systemów prawnych. Taką właśnie pomocą jest omawiana praca p. p. Rzewskiego i Szwaremana przez doskonały układ i wyczerpującą treść. Przewodnik obejmuje 13 działów, omawia kolejno sprawy: 1) rozwoju rejestracji rachy naturalnego ludności stanu rej-

stracji w Polsce. 2) Organizacji urzędów stanu cywilnego — podając przepisy obowiązujące w b. Kongresówce i na kresach wschodnich. W następnych działach mówi o aktach arodzenia, aktach ślubu, aktach zgonu, sprostowania aktów stanu cywilnego; o imieniu i nazwisku, o opłatach za czynności urzędów stanu cywilnego. W działach IX i następnych podaje wyciągi z kodeksu cywilnego Królestwa Polskiego z prawodawstwa austriackiego i pruskiego. XII dział mówi o bezwyznaniowych, XIII podaje nowe ustawy w dziedzinie prawa małżeńskiego w Rosji Sowieckiej i Czechosłowacji. Książkę uzupełnia cały szereg aneksów (okólniki, rozporządzenia, wzory aktów i formularzy).

Kronika miejska.

— Goście szwajcarscy w Łodzi. W dnia 18-go b. m. bawiła w Łodzi szwajcarska misja ekonomiczna, złożona z 12 osób. W skład wycieczki wchodził: dyrektor „Banque Populaire” i delegat Związku Bankierów w Szwajcarii p. Casani, dyr. Comptoir Escômpte de Geneve, p. Renêde Gaillard, dyr. Biura handlu Zagranicznego i szef szwajcarskiego urzędu dla Targów zagranicznych p. Boss-Jegber, prof. politechniki w Zurychu, członek Zarządu związku rolników i dyr. Instytutu agronomicznego prof. Moss, profesor politechniki w Zurychu i prezes szwajcarskiego Związku Inżynierów p. Rohm, delegat Tow. Techn. i prezes związku inż. mechaników p. Zindel, członek Zarządu Związku kapiektwa i drobnego przemysłu p. Zösch, delegat przemysła zegarkowego, dyr. fabr. „Zenith” p. Sanier, sekretarz Izby handlowo-przemysłowej w Lozannie p. Burnen, sekretarz Zjednoczenia robotn. Związków Zaw. pan Degen, dyr. gen. Szwajcarskiej Agencji Telegraficznej p. Hr. Laedi. Z ramienia rządu towarzyszyli delegacji imieniem Min. Spr. Zagr. Konsal Ge-

neralny p. Leszek Malezewski; imieniem Min. Handlu i Przemysłu p. Sygętyński, a imieniem Polskiego Poselstwa w Bernie pierwszy sekretarz poselstwa p. Jerzy Nanberg.

Misja zwiedziła fabryki: Scheiblera, Grohmana i Johna. Szczególnie zainteresowały gości szwajcarskich materiały, służące do obicia mebli, dział maszynowy, wyroby Widzewskiej Manufaktury.

O godz. 13-ej odbyło się śniadanie, wydane na cześć misji przez władze miejskie, na którym wygłoszono szereg przemówień. Pierwszy przemawiał wojewoda Garapich w języku fran-uskim, zaznaczając że Szwajcarya pod względem oświaty i kultury oraz wyrobienia obywatelskiego i państwowego przodaje całej Europie. W dziejach naszego narodu są liczne momenty, które wzbudzają w sercu każdego Polaka poczucie wdzięczności dla gościnnej ziemi szwajcarskiej.

Największy nasz wieszcz, Adam Mickiewicz, lata wygnania spędził jako profesor uniwersytetu w Szwajcarii; Kościuszko żył, pracował i umarł w Szwajcarii — w Szwajcarii. Jak w latach niewoli Szwajcarya nie skąpiła swej przyjaźni dla Polski, tak i teraz, mamy nadzieję, kiedy Polska odzyskała niepodległość, łączyć nas będą uczucia szczerzej sympatji i przyjaźni.

Z kolei przemawiał prez. Rzewski, witając w imieniu miasta obywateli Republiki szwajcarskiej. Łódź, jako największe miasto po Warszawie odgrywać będzie zawsze w międzynarodowych stosunkach gospodarczych wybitną rolę. Informacje prasy zagranicznej o Polsce są odbiciem tego minionego stanu, w jakim cały kraj pozostawiła gospodarka carska i okupantów. Dlatego z radością witamy każdą misję zagraniczną, która naoecznie może się przekonać o wartości szerzonych tendencyjnie kłamstw i potwarzy. W dziejach walki o niepodległość narodu polskiego Szwajcarya, jako państwo odegrała wybitną rolę, dając

gościę Muzeum Polskiemu w Rapperswilu, temu mauzoleum przeszłości narodowej, nieprzejednanym polskim i irlandzkim rewolucjonistom. Wreszcie prezydent Rzewski w swoim imieniu podziękował za gościę w latach 1908-9 po ucieczce z Sybiru.

W zakończeniu swego przemówienia prez. Rzewski zaznaczył, iż pomimo, że w Szwajcarii są Włosi, Francuzi i Niemcy, to jednak nie istnieje tam irredenta narodowościowa, a poszczególne narodowości mają w Szwajcarii większe swobody, niż w własnych krajach.

Przy wyjeździe z Łodzi, goście raz jeszcze dali wyraz zadowoleniu, jakie wzbudziło w nich gościnne przyjęcie i widok tyłu warsztatów pracy, tętniących życiem.

— Dziennikarze jugosłowiańscy w Łodzi. W dniu 17 b. m. przybyła do Łodzi, złożona z 6 osób, wycieczka dziennikarzy jugosłowiańskich. Gości powitali na dworcu w krótkich słowach: p. Tymieniecki w imieniu Województwa, oraz p. Dudziński w imieniu Syndykatu Dziennikarzy Polskich. Po zwiedzeniu fabryk Poznańskiego i Scheiblera, o g. 2 po poł. odbył się w sali Helenowa obiad w gronie dziennikarskiem.

Popołudniu goście jugosłowiańscy zwiedzili miasto. O g. 7-ej wiecz. rozpoczął się bankiet oficjalny, na którym wygłosił przemówienie: w imieniu Wojewody p. radca Tymieniecki, przedstawiciel władz miejskich w imieniu prasy p. Dudziński, oraz w imieniu miasta Dr. Weisberg. Odpowiadali w słowach serdecznych: dr. Iwkowicz, szef biura prasowego M. S. Z. Jugosławji, red. Parmacewicz i Zobec.

O godz. 11-ej wycieczka jugosłowiańska której z ramienia M. S. Z. towarzyszył p. Z. Zelisławski, udała się w dalszą podróż do Zagłębia Dąbrowskiego, skąd powróci już do swej Ojczyzny.

— Podróż naokoło świata w ciągu 10 lat. Do Magistratu m. Łodzi

zgłosił się redaktor dziennika „Bałkan” Milerad Rajczewicz, który zalażył się o 100.000 franków, że odbędzie podróż naokoło świata w ciągu lat 10 ciu.

Prezydent Rzewski zaświadczył swym podpisem w dzienniku red. R. o złożonej mu wizycie.

— Przemysłowcy łódzcy przeciw oświacie robotniczej. Magistrat m. Łodzi pragnąc choć część budżetu szkolnego pokryć z pływów podatkowych, podniósł stawki podatku szkolnego sześciokrotnie. Przemysłowcy łódzcy wnieśli do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych sprzeciw i Ministerstwo decyzję Magistrata uchyliło.

Magistrat zaskarżył orzeczenie Ministerstwa do Sądu Najwyższego, który decyzję Ministerstwa uchylił. Wobec czego Magistrat został apowazniony do ściągania należnego podatku, jednak znaleźli się przemysłowcy, a między innymi jedna ze znanych wielkich firm, którzy oświadczyli, że pomimo orzeczenia Sądu Najwyższego, podatku szkolnego w wysokości powyższych stawek nie wpłacą. Magistrat na posiedzeniu swem, zgodnie z przepisami o ustawie podatkowej, wobec nieobywatelskiego stanowiska przemysłowców, uchwalił po dwa tygodniowem niewykonaniu nakazu płatniczego, postać sekwestratorów do tych firm, które podatku w terminie określonym nie wpłacą.

Płace robotników miejskich w Berlinie we wrześniu r. b.

Magistrat m. Berlina zatwierdził podwyżkę płac pracowników miejskich w miesiącu wrześniu. Według zawartej umowy wykwalifikowani robotnicy otrzymywać będą za godzinę pracy od 51,15 mk., niewykwalifikowani od 51,95 i rzemieślnicy do 54,40 mk., co poprzeliczeniu na mk. polskie wynosi $54.40 \times 8 = 43520$ mk. p. dziennie, czyli po 5 mk. p. = 217.600 mk. p. dziennie.

Oprócz tego będzie im wypłacony jednorazowy dodatek drożyzniany w wysokości 1000 mk. Zachodzi tylko pytanie — zapytuje „Berliner Tageblatt” — skąd się wezmą środki na pokrycie tego wydatku, który wyniesie w ciągu roku 2 $\frac{1}{2}$ miljarda mk.

Z życia miast polskich.

Szkolnictwo w Lublinie.

Lubelska Rada miejska wezwła Magistrat, by przystąpił do budowy szkół powszechnych na Lipowej, na Czwartka, i na Kośminku oraz do rozszerzenia budynku szkolnego na Kalinowszczyźnic, a także by z początkiem roku szkolnego 22-23 dostarczył dodatkowo 36 sal w celu rozpoczęcia realizacji powszechnego nauczania dzieci 7-0 letnich.

Rada miejska powołała specjalną Komisję z 6-ciu osób, która ma w ciągu 3 tygodni opracować projekt najbliższych i najpilniejszych prac urzeczywistnienia powszechnego nauczania w Lublinie.

Z magistratu lubelskiego.

Magistrat m. Lublina zatwierdza projekt urządzenia cmentarza i drogi dojazdowej na gruntach po-bazylijskich na okres lat najbliższych, zarazem jednak podkreślił, że projektowany narazie obszar 5-cio morgowy może zaspokoić tylko najbliższą konieczność. Magistrat stoi nadal na stanowisku już poprzednio wobec rządu zajętem, że cały obszar gruntów po-bazylijskich winien być przeznaczony na rozszerzenie cmentarza i niezwłocznie oddany.

Treść numeru 40-ego:

Organizacyjne zebranie Spółki Akcyjnej dla Budowy i Eksploatacji Kolei Elektrycznej
Łódź — Rokiciny — Tomaszów.—

Dział Sprawozdawczy.

Protokół 29 posiedzenia Rady Miejskiej z dnia 2 września 1922 r.

W sprawie reorganizacji Urzędów Stanu Cywilnego.—

Odpis komunikatu Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do p. Wójciewody m. Łodzi w sprawie założenia ksiąg metrykalnych dla osób bezwyznaniowych.

Odpis komunikatu Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej L. 2747/363/22 I. do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.—

Sprawozdanie z działalności Okręgowej Komisji Związków Zawodowych w Łodzi od 1/XI 20 r. do 31/XII 21 r. p. Stanisława Rapalskiego.—

Głosy prasy.

Kronika miejska.—

Z życia miast polskich.—

Licytacje przymusowe.

Dnia 27 września 1922 r. od godz. 9 rano odbędą się licytacje przy ul.: Aleksandryjska 21, kredens, Aleksandryjska 22, szafa, Kilińskiego 41, pianinino, Południowa 36, obrus, Aleksandrowska 6, szafka Skwerowa 6, obrus, Żytnia 4, krzesła, Skwerowa 6, krzesło, Kilińskiego 71, stół,

Dnia 28 września 1922 r. od godz. 9 rano odbędą się licytacje przy ul.: Radwańska 49, zegar, Piotrkowska 133, zegar i biurko, Ruska 5, apteczka, Kijowska 16, zegar, Przędzalniana 31, zegar, Przędzalniana 31, kapa.

Wydawnictwo Zarządu Miasta Łodzi.

Odbito w tłoczni B-ci Holcman w Łodzi ul. Zawadzka № 7.